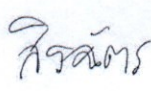
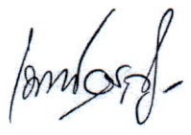

วิธีปฏิบัติงาน
เรื่อง

การทดสอบความเปราะของเม็ดเลือดแดง (OF test)

โรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

จัดเตรียมเอกสารโดย	ตรวจสอบเอกสารโดย	อนุมัติใช้เอกสารโดย
		
(ทนาย.สิรัต วรวัฒนธรรม) นักเทคนิคการแพทย์	(ทนาย.เบญจมาศ อรุณพาส) ผู้จัดการวิชาการ งานเทคนิคการแพทย์	(ทนาย.เบญจพร แก้วคำใต้) ผู้จัดการคุณภาพ งานเทคนิคการแพทย์

เลขที่เอกสาร	แก้ไขครั้งที่	สำเนาฉบับที่	วันที่เริ่มใช้
MSUH-WI-LAB-061	00		1 สิงหาคม 2562

	โรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม		
	วิธีปฏิบัติงาน เรื่อง :การทดสอบความเปราะของเม็ดเลือดแดง (OF test)	เอกสารเลขที่ MSUH-WI-LAB-061	หน้า 3 จาก 5
		แก้ไขครั้งที่ 00	วันที่เริ่มใช้ 1 สิงหาคม 2562
	ผู้จัดทำ : ทนพญ.สิริฉัตร วรวัฒนธรรม	หน่วยงาน : งานเทคนิคการแพทย์	
ผู้ตรวจสอบ : ทนพญ.เบญจมาศ อรุณพาส ผู้จัดการวิชาการ งานเทคนิคการแพทย์	ผู้อนุมัติ : ทนพญ.เบญจพร แก้วคำใต้ ผู้จัดการคุณภาพงานเทคนิคการแพทย์		

วัตถุประสงค์

เพื่อใช้เป็นคู่มือวิธีเพื่อใช้เป็นคู่มือในการตรวจคัดกรองผู้ป่วยธาลัสซีเมียเบื้องต้น ด้วยการทดสอบความเปราะของเม็ดเลือดแดง (OF test) ในงานเทคนิคการแพทย์ โรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1. นิยามและคำย่อ

OF คือ osmotic fragility

2. หลักการ

เม็ดเลือดแดงปกติเมื่ออยู่ในน้ำเกลือความเข้มข้น ร้อยละ 0.85 จะคงสภาพปกติไว้ได้แต่เมื่อ ลดความเข้มข้นของน้ำเกลือลงเรื่อยๆ น้ำจะแพร่เข้าสู่เซลล์เม็ดเลือดแดงทำให้เซลล์บวมขึ้นจนถึงความเข้มข้นของเกลือระดับหนึ่งเม็ดเลือดแดงจะแตก การที่เม็ดเลือดแดงแตกง่าย (increased osmotic fragility) หรือแตกยาก (decreased osmotic fragility) ขึ้นอยู่กับอัตราส่วนของพื้นที่ผนังเซลล์ต่อความเข้มข้น ของสารภายในเซลล์ ซึ่งส่วนใหญ่ คือ ฮีโมโกลบิน เม็ดเลือดแดงที่มีอัตราส่วนนี้สูง เช่น target cell และ hypochromic cell จะแตกยากในขณะที่ spherocyte จะแตกง่าย ดังนั้นในการทดสอบความเปราะของ เม็ดเลือดแดง เม็ดเลือดแดงปกติจะแตกได้หมด แต่ เม็ดเลือดแดงของผู้ป่วยธาลัสซีเมียและพาหะธาลัสซีเมีย ที่มี target cell และ hypochromic cell จะไม่แตก อย่างไรก็ตามภาวะอื่นที่ทำให้เม็ดเลือดแดงมีลักษณะ เป็น hypochromic cell เช่น ภาวะโลหิตจางจากการ ขาดเหล็ก หรือเป็น target cell เช่น ในผู้ป่วยโรคตับ สามารถให้ผลบวกปลอมได้

3. การเก็บสิ่งส่งตรวจ

เลือดใส่หลอดที่มีสารกันเลือดแข็งชนิด EDTA 3 ml. 1 หลอด

4. อุปกรณ์

4.1. น้ำยาตรวจ OF

	โรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม		
	วิธีปฏิบัติงาน เรื่อง : การทดสอบความเปราะของเม็ดเลือดแดง (OF test)	เอกสารเลขที่ MSUH-WI-LAB-061	หน้า 4 จาก 5
		แก้ไขครั้งที่ 00	วันที่เริ่มใช้ 1 สิงหาคม 2562
	ผู้จัดทำ : ทนพญ.สิริฉัตร วรวัฒน์ธรรม	หน่วยงาน : งานเทคนิคการแพทย์	
ผู้ตรวจสอบ : ทนพญ.เบญจมาศ อรุณพาส ผู้จัดการวิชาการ งานเทคนิคการแพทย์	ผู้อนุมัติ : ทนพญ.เบญจพร แก้วคำใต้ ผู้จัดการคุณภาพงานเทคนิคการแพทย์		

5. ขั้นตอนการปฏิบัติ

- 6.1.1 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลผู้ป่วย specimen และ request ให้เรียบร้อย
- 6.1.2 ดูด EDTA blood 20 ul ใส่ในน้ำยา OF
- 6.1.3 อ่านผลและบันทึกผลการวิเคราะห์

6. การรายงานผล

ผลลบ รายงานผล “Negative”

ผลบวก รายงานผล “Positive” โดยรายงานผลลงในระบบ LIS

7. การแปลผล

Negative : ไม่เป็นธาลัสซีเมีย หรืออาจเป็น ธาลัสซีเมียชนิดที่ไม่รุนแรง เช่น -thalassemia 2, Hb Constant Spring, Hb Pakse

Positive : อาจเป็น α -thalassemia หรือ β -thalassemia โดย α -thalassemia มีโอกาส เป็นได้ทั้งชนิด α -thalassemia 1 และบางรายของ α -thalassemia2 ส่วน β -thalassemia ก็อาจเป็นได้ทั้ง β^0 หรือ β^+ -thalassemia เมื่อผลการตรวจเป็น positive ต้องส่งตัวอย่างเลือดตรวจ Hb typing และ DNA

8. การควบคุมคุณภาพ (Quality control)

8.1. การควบคุมคุณภาพภายใน (IQC) โดยการควบคุมคุณภาพทุกวันที่มีการตรวจวิเคราะห์

ตัวอย่างควบคุมผลลบ (Negative control)

MCV $\geq$ 80 fL, MCH $\geq$ 27 pg และ Hb $>$ 13 g/dL
(ผู้ชาย) หรือ Hb $>$ 12 g/dL (ผู้หญิง)

ตัวอย่างควบคุมผลบวก (Positive control)

MCV $<$ 75 fL, MCH $<$ 25 pg และ Hb $>$ 11 g/dL
(ผู้ชาย) หรือ Hb $>$ 10 g/dL (ผู้หญิง)

	โรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม		
	วิธีปฏิบัติงาน เรื่อง : การทดสอบความเปราะของเม็ดเลือดแดง (OF test)	เอกสารเลขที่ MSUH-WI-LAB-061	หน้า 5 จาก 5
		แก๊วครั้งที่ 00	วันที่เริ่มใช้ 1 สิงหาคม 2562
	ผู้จัดทำ : ทนพญ.สิริฉัตร วรวัฒน์ธรรม	หน่วยงาน : งานเทคนิคการแพทย์	
ผู้ตรวจสอบ : ทนพญ.เบญจมาศ อรุณพาส ผู้จัดการวิชาการ งานเทคนิคการแพทย์	ผู้อนุมัติ : ทนพญ.เบญจพร แก้วคำใต้ ผู้จัดการคุณภาพงานเทคนิคการแพทย์		

9. เอกสารอ้างอิง (References)

9.1. คู่มือทางห้องปฏิบัติการตรวจวินิจฉัยธาลัสซีเมียและฮีโมโกลบินผิดปกติ